

# DOĞUM ÖNCESİ BAĞLANMA ENVANTERİ'NİN BİR GRUP GEBE ÜZERİNDE TÜRKÇEYE UYARLAMA ÇALIŞMASI

## THE ADAPTATION OF FETAL ATTACHMENT INVENTORY TO TURKISH WITH A GROUP OF PREGNANT WOMEN

Veli DUYAN<sup>1</sup>, Satı GÜL KAPISIZ<sup>2</sup>, Halil İbrahim YAKUT<sup>2</sup>

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, İZMİR

<sup>1</sup> Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Ankara – Türkiye

<sup>2</sup> Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ankara - Türkiye

Geliş Tarihi: 10.02.2013 Kabul Tarihi: 15.03.2013

### Özet

**Amaç:** Bağlanma sağlıklı ilişkiler kurma ve sürdürme becerisidir. John Bowlby ve Mary Ainsworth bağlanma kuramı alanındaki öncülerdir. Doğum öncesi bağlanma ebeveynler ve doğmamış çocukları arasında kurulan duygusal bir bağıdır. Hamilelik sürecinde gebe ve fetus arasındaki bağlanma bebekle kurulan ilk önemli ilişki olarak tanımlanmaktadır ve doğum sonrasında anne-çocuk ilişkisinde belirleyici olmaktadır. Bu süreçte, doğum öncesi bağlanma büyük bir önem taşımaktadır. Bununla birlikte doğum öncesi bağlanmayı geçerli ve güvenilir bir araçla değerlendirmeye gereksinim vardır.

**Gereçler ve Yöntem:** Muller'in Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla Türkçe formu 295 gebeye uygulanmıştır.

**Bulgular:** Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin iç tutarlılığını gösteren Cronbach Alpha testi değeri 0.789 olarak belirlenmiştir. Envanterin geçerliğini belirlemek amacıyla temel bileşenler çözümlemesi uygulanmıştır. Sonuçlar, envanterin tek boyutlu olduğunu göstermektedir ve toplam değişkenliğin % 34.528'ini açıklamaktadır.

**Sonuç:** Bir grup gebe üzerinde gerçekleştirilen bu çalışma Muller'in Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

**Anahtar kelimeler:** Bağlanma, doğum öncesi bağlanma, gebe, envanter.

### Abstract

**Aim:** Attachment is the ability to form and maintain healthy relationships. John Bowlby and Mary Ainsworth were the pioneers in the field of attachment theory. Prenatal attachment is the emotional bond established between parents and their unborn children. The attachment between the pregnant women and the fetus had been described as the first important relation to the baby and has strongly been associated with the following mother-child relation after the birth. In this process, prenatal attachment has great importance. However it is needed to evaluate the prenatal attachment in a proper way with a valid and reliable vehicle.

**Materials and Method:** In order to examine the validity and reliability of the scale, a Turkish version of the Muller's Prenatal Attachment Inventory is administered to 295 pregnant women.

**Results:** Cronbach Alpha test, showing the internal consistency of the Prenatal Attachment Inventory was 0.789. Principal component analysis was applied to examine the validity of the scale. The results showed that the scale had one-dimension and total variability explained was 34.528%.

**Conclusion:** The current study conducted on a group of pregnant shows that Muller's Prenatal Attachment Inventory is a valid and reliable scale.

**Keyword:** Attachment, prenatal attachment, pregnant, inventory.

### Giriş

Bağlanma sağlıklı ilişkiler kurabilme ve sürdürebilme becerisi ile ilgilidir. Bağlanma terimi bebeklerle anne babalar arasında duygusal olarak olumlu ve karşılıklı yardım edici bir ilişkinin kurulmasını belirtir. İlişki uygun biçimde işlendiğinde, yetişkinler kendilerini bebeklerine uydururlar ve bebeklerde yetişkinlere gereksinimleri hakkında ipuçları verirler. Yetişkinler bebeklere hizmet ederler, bebeklerin hoşnutluk gösterileri de doğru şeyler yapan yetişkinler için geri bildirim olarak işler. Bu süreçte bebekler yetişkinlere güven geliştirirler, anne babalar ise yeteneklerine güven ve bebeklerine karşı iyi duygular kazanırlar (1). Bağlanma teorisi temel olarak psikanalitik gelenekten gelen İngiliz

John Bowlby'nin bağlanma ve nesne ilişkileri kuramına dayanmaktadır. Bağlanma teorisi anne-çocuk arasındaki bağlanma ilişkisine ve bununla ilişkili olarak genellikle çiftler arasındaki ilişkilerin doğasına eğilir. Örneğin, evrimsel adaptasyon açısından tartışılmaz bir önemi olan çocuklukta bağlanma sisteminin temel özelliklerinin yetişkin ilişkilerinde de sürdüğünü gösteren çalışmalar bulunmaktadır (2). Bunun yanında "bağlanma stili" kavramı ile yürütülen araştırmalar insanların duygularını nasıl düzenlediklerine, stresle nasıl başa çıktıklarına, ilişki tatminine ve depresyona kadar birçok konuda anlamlı mesajlar vermektedir (3). Bowlby'nin psikanalitik geleneğin izini sürerek geliştirdiği bağlanma kuramına

göre, bebek ve anne arasındaki bağlanma, gerçek ilişkinin doğasına bağlı olarak gelişen bir oluşumdur. Bağlanma kuramı, içgüdüsel dürtü kuramını tümüyle redderek, iç dünyanın gelişiminde dış gerçekliğin önemini vurgulamıştır (4). Bowlby tarafından ilk kez tanımlanan bağlanma kuramı, Ainsworth ve ark. (5) tarafından geliştirilmiştir.

Doğum öncesi (prenatal) dönem gebeliğin başladığı andan doğumun gerçekleştiği ana kadar olan dönemi kapsar. Bu dönem bebek oluşum ve gelişiminin gerçekleştiği zaman dilimidir. Doğum öncesi bağlanma (prenatal attachment) ebeveynler ve doğmamış çocukları arasında kurulan duygusal bir bağıdır. Bağlanma hamileliğe olumlu bir şekilde tepki verdiği zaman başlar. Bağlanmış bir anne adayını doğmamış bebeğinin kendisiyle ilişki kurduğuna inanır ve onu ayrı bir birey olarak görür. Aynı zamanda doğmamış bebeğin beslenme ve korunma için kendine bağımlı olduğunu anlar. Bebeğin neye benzeyeceğini, nasıl hareket edeceğini ve yaşamı boyunca nasıl bir gelişim göstereceğini düşünür. Bağlanma ile ilgili bu duygular anne adayının bebeğine sevgi ve şefkat göstermesine, onu korumasına ve beslemesine, ona ilgi göstermesine ve etkileşim kurmasına ve bebeğinin gereksinimlerine duyarlı olmasına yardımcı olur (6).

Hamilelik sırasında bir bebeğe bağlanma; hamile bir kadının doğmamış bebeğine ilişkin duygularını, onunla etkileşimlerini ve gebelik sırasında kendini bir anne olarak tanımlamasını, yani anne kimliğini geliştirme sürecini ifade eder. Sağlık profesyonelleri tarafından bir kadın ve doğmamış bebeği arasındaki bağ genellikle anne-bebek bağlanması ya da doğum öncesi bağlanma olarak kavramsallaştırılır. Bilim insanları 1960 ve 1970'lerde doğum sırasında ölen bebekleri için yas tutan kadınları gözlemledikten sonra, anne-bebek bağlanması konusunu çalışmaya başlamıştır. Araştırma sonuçları doğum öncesi bağlanmanın hamilelik sırasında iyi sağlık uygulamalarına motive ettiğini, ebeveynlik rolüne uyumu kolaylaştırdığı, perinatal depresyona karşı koruyucu bir işlev gördüğünü göstermiştir. Bu sonuçlar tıp, psikiyatri ve sosyal hizmet gibi disiplinleri hem akademik hem de klinik olarak yaklaşması sonucunu doğurmuştur. Bağlanma bozuklukları konusunda yapılan araştırmalar erken tanı ve müdahalenin önemli olduğunu ortaya koymaktadır (7-9).

Hamilelik ve anneliğe uyum bir kadının yaşamındaki en anlamlı olaylardan biridir. Hamilelik anne adayının karnındaki bebeğine bağlanmasına etki edebilecek önemli psikolojik ve fizyolojik değişiklikleri beraberinde getirmektedir (10). Doğum öncesi bağlanma bebek doğmadan önce anne karnındaki bebek ve ebeveynler arasındaki kendine özgü ilişkiyi ifade etmektedir. 1970'li yıllardan itibaren başta hemşireler olmak üzere anne-baba ve anne karnındaki bebeğe bağlanma düzeyini değerlendirmeye olanak sağlayan ölçme araçları geliştirilmeye başlanmıştır (9). Doğum öncesi bağlanma düzeyini ölçmeye yarayan araçlardan biri Muller (11) tarafından geliştirilen Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri (Prenatal Attachment Inventory)'dir. Çince (12), İtalyanca (13), Fransızca (14) ve Bengalce (15) versiyonları bulunan Envanterin Türkçe uyarlamasının ülkemizdeki hamilelerin anne karnındaki bebeklerine bağlanma düzeyinin belirlenmesine katkı vereceği düşünülmektedir.

### Amaç

Bu çalışma Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin (Prenatal Attachment Inventory – Muller(11) geçerliliğini ve güvenilirliğini bir grup gebe üzerinde incelemeyi amaçlamaktadır.

### Çalışma Grubu

Tablo I' de Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasına katılan gebelerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

**Tablo I Çalışma Grubunun Sosyo-Demografik Özellikleri**

Sosyo-Demografik Özellikler	S	%
<b>Öğrenim Düzeyi</b>		
İlkokul	70	23,7
Ortaokul	60	20,3
Lise	121	41,1
Üniversite	44	14,9
<b>Çalışma Durumu</b>		
Çalışıyor	57	19,3
Çalışmıyor	238	80,7
<b>Gelir Düzeyi</b>		
Alt	34	11,5
Orta	243	82,4
Üst	18	6,1
<b>Sosyal Güvence</b>		
Yok	31	10,5
Var	264	89,5
<b>Yaş*</b>		
16-20	24	8,1
21-25	67	22,7
26-30	94	31,9
31-35	82	27,8
36 ve üzeri	28	9,5
<b>Evlilik Süresi**</b>		
0-2 yıl	92	31,2
3-5 yıl	61	20,7
6-10 yıl	89	30,1
11-15 yıl	36	12,2
16 ve üzeri yıl	17	5,8

\* Ort=28,40; SS=5,46; En alt-En üst=16-43

\*\* Ort=6,10; SS=5,04; En alt-En üst=0-21

Tablo I'den de anlaşılacağı üzere uyarlama çalışması çoğunluğu lise öğrenimi görmüş (s=121;%41,1), çalışmayan (s=238;%80,7), kendini orta gelir düzeyinde tanımlayan (s=243;%82,4), sosyal güvenceye sahip (s=264;%89,5), yaş ortalaması 28,40 (SS=5,46) olan ve ortalama 6,1 (SS=5,04) yıldır evli olan 295 hamile üzerinde gerçekleştirilmiştir.

### Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri:

#### Tanıtım

Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri (11) gebe kadınların anne kamındaki bebeğine bağlanma düzeyini ölçmek için kullanılmaktadır.

Doğum Öncesi Bağlanma Ölçeği (Muller 1993)

Aşağıda belirtilen ifadeler kadınların hamilelikte yaşayabileceği düşünceleri, duyguları ve durumları tanımlamaktadır. Son bir ayda yaşadığınız deneyimler ilgileniyoruz. Bebeğiniz hakkında düşündüğünüz zaman size uygun olan seçeneğin altındaki numarayı lütfen daire içine alınız.

No		Neredeyse hiçbir zaman	Bazen	Çoğunlukla	Neredeyse her zaman
1	Bebeğin şu an neye benzediğini merak ediyorum				
2	Bebeğe ismiyle seslendiğimi hayal ediyorum				
3	Bebeğin hareket ettiğini hissetmekten keyif alıyorum				
4	Bebeğimin çoktan bir kişiliğe sahip olduğunu düşünüyorum				
5	Başkalarının elini karnıma koyup bebeğin hareketlerini hissetmelerine izin veriyorum				
6	Yaptığım şeylerin bebekte farklılık yarattığını biliyorum				
7	Bebeğimle yapacağım şeyleri planlıyorum				
8	Bebeğin içimde neler yaptığını başkalarına anlatırım				
9	Bebeğin neresine dokunduğumu hayal ediyorum				
10	Bebeğin ne zaman uyduğunu biliyorum				
11	Bebeğimi hareket ettirebilirim				
12	Bebek için bir şeyler satın alırım/yaparım				
13	Bebeğimi seviyorum				
14	Bebeğin karnımda ne yaptığını hayal ediyorum				
15	Karnımı kollarımla sararak oturmaktan hoşlanırım				
16	Bebekle ilgili hayaller kuruyorum				
17	Bebeğin neden hareket ettiğini bilirim				
18	Karnımın üzerinden bebeği okşuyorum/onunla temas kuruyorum				
19	Bebekle sırları paylaşıyorum				
20	Bebeğin beni işittiğini bilirim				
21	Bebek hakkında düşündüğümde çok heyecanlanırım				

### Puanlama

Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nde fetusa duygusal bağlanmayı ölçmeyi amaçlayan toplam 21 madde bulunmaktadır. Her bir maddede belirtilen ifadeye "Neredeyse hiçbir zaman=1 puan", "Bazen=2 puan", "Çoğunlukla=3 puan" ve "Neredeyse her zaman=4 puan" seçeneklerinden birini seçmesi istenmektedir. Envanterde yer alan ifadelerin hiç biri tersine puanlanmamaktadır. Envanterden alınabilecek toplam puan 21 ile 84 arasında değişmekte olup, alınan yüksek puanlar doğum öncesi bağlanma düzeyinin yüksek; düşük puanların ise doğum öncesi bağlanma düzeyinin düşük olduğu anlamına gelmektedir. Ölçekle ilgili olarak bir norm çalışması yapılmamıştır; bu nedenle ölçek farklı gruptan gelen hamile kadınların doğum öncesi bağlanma düzeyi arasında bir karşılaştırma yapmaya olanak sağlamaktadır.

### Güvenirlilik ve Geçerlik

Bu kesimde ölçeğin güvenirlilik ve geçerlik çalışmasına ilişkin bilgiler verilmiştir. Ölçeğin Türkçe formu iki numaralı araştırmacı tarafından hastanenin antenatal polikliniğinde gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Öncelikle Hastane Eğitim Planlama ve Koordinasyon Kurulu (EPK)'ndan, uygulama sürecinde gebelerden sözlü ve yazılı onam alınmış olup, görüşme öncesi araştırma hakkında kısa bir bilgi verilmiştir. Gebelerle yapılan görüşmeler 20-25 dakika sürmüştür. Sonuçta ölçeğin güvenirlilik ve geçerlik çalışması 295 gebeden 1 Mart - 31 Mayıs 2013 tarihleri arasında elde edilen veriler temel alınarak gerçekleştirilmiştir.

### Güvenirlilik

Öncelikle ölçek, madde analizine alınmış ve madde özellikleri belirlenmiştir. Maddelerin toplam puanlar ile korelasyonları hesaplanmış ve Tablo 3'de son sütunda  $\{r(x_j)\}$  verilmiştir. Madde-toplam puan korelasyonları 0.401 ile 0.685 arasında değişmektedir. İstatistiksel olarak manidar olan korelasyon katsayıları, maddelerin ayrıncılığı için yeterli bulunmuştur.

Güvenirliliği için, ölçekten alınan puanların tutarlılık derecesi ve ölçeğin homojenliğini belirlemek amacıyla iki yöntemle başvurulmuştur. Bunlardan birincisi test-tekrar test yöntemidir. Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri üçüncü trimesterde olan 35 gebeye uygulandıktan üç hafta sonra kontrol için çağrılan 27'sine ikinci kez uygulandı, envanterden alınan puanlar arasındaki korelasyon 0.860 ( $p=0.000$ ) olarak bulunmuştur (Doğum öncesi bağlanma puanı ortalaması ilk uygulamada 41.89 (12.60) iken ikinci uygulamada 42.88 (11.26) olarak hesaplanmış olup; bağlanma puanı bir gebede aynı kalırken, dokuzunda az da olsa azalmış, on yedisinde ise bir miktar artmıştır). Bu sonuç ölçeğin farklı zamanlarda uygulanmasıyla elde edilen puanları arasında tutarlılık olduğunu göstermektedir. Bu nedenle ölçek güvenilir olarak kabul edilmiştir. Ayrıca ikinci yöntem olarak ölçeği oluşturan maddelerin iç tutarlılığını veren Cronbach Alpha Katsayısı hesaplanmıştır. SPSS 16.0 ile maddelerin iç tutarlılık katsayısı 0.901 olarak belirlenmiştir. Test-tekrar test yöntemi ve iç tutarlılık katsayısının her ikisi de yüksek bulunmuş ve bu nedenle Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

**Geçerlik**

**Dil Geçerliği:** Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin uyarlanması aşamasında aşağıda belirtilen işlemler yapılmıştır. Orijinali İngilizce olan Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri, Hacettepe ve Yıldırım Beyazıt üniversitelerinde akademisyen olan üç kişinin yanı sıra Ankara Üniversitesinde yüksek lisans yapan ve ÜDS puanı 90 üzeri olan bir öğrenciye Türkçe çevirisi yaptırılmıştır. Daha sonra bu çeviriler bir araya getirilerek hepsinin ortak yönleri aranmış ve farklılık gösteren ifadeler, çeviri yapan kişiler ile görüşülerek ortak bir cümle haline getirilmiştir. Uzman görüşüne dayanarak oluşturulan Türkçe formu, öncekinden farklı bir kişi tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiştir. Envanterin orijinal hali ile tekrar İngilizceye çevrilmiş hali Ankara ve Hacettepe üniversitelerinden birer akademisyene inceletirilerek, ikisi arasında farklılığın olmadığı yönünde ortak görüşe varılmıştır. Uzman görüşü referans alınarak elde edilen envanterin Türkçe formu ile İngilizce formunun aynı anlamı ifade edip etmediğini, uygulamada görebilmek açısından, Ankara Üniversitesinde yüksek lisans ve doktora yapan ve iyi derecede İngilizce bilgisine sahip 17 öğrenciye uygulanmış ve her iki uygulamadan puanlar arasında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı 0.756 (p=0.000) olarak bulunmuştur. Elde edilen korelasyon katsayısına ve uzman görüşlerine bakılarak envanterin çeviri açısından paralellüğünün sağlandığı kabul edilmiştir.

**Yapı Geçerliği:** Faktör analizi yapılmadan önce verilere Bartlett testi uygulanmıştır. Bartlett testine göre k-kare değerinin manidar (k-kare=2107.867; p=0.001) olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değerinin yüksek olduğu (0.909) belirlenmiştir. KMO değerinin yüksek çıkması ve Bartlett testinin manidar olması örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak uygun olduğu söylenebilir. Bu verilere dayalı olarak yapı geçerliğini belirlemek amacıyla açıklayıcı faktör analizi döndürülmüş yapılmıştır. Faktör analizi ile envanterin, ölçmek istediği yapıyı ölçüp ölçmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Faktör analizine alınan değişkenlerin (maddelerin) kaç faktörde toplandığını belirlemek amacıyla öncelikle öz değerlere (Eigenvalue) ve açıklanan yüzdelerle bakılmıştır.

**Tablo II Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri Maddelerinin Özdeğerleri ve Açıklanan Yüzdeleri**

Bileşenler	Özdeğer	Açıklanan Var. %	Toplam %
1	7,251	34,528	34,528
2	1,393	6,635	41,163
3	1,192	5,676	46,839
4	1,073	5,110	51,949
5	1,023	4,871	56,820

Tablo II incelendiğinde özdeğerleri 1.00'ın üzerinde beş bileşenin olduğu ve bunun da Envanterin beş faktörlü bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Tablodan da anlaşılacağı üzere birinci bileşene ait özdeğerin ikinci bileşene ait özdeğerden en az beş kat fazla olması ve ikincisi ile sonrakiler arasın çok fazla bir farkın olmaması Envanterin tek boyutlu olduğunu göstermektedir (16). Tablodan da anlaşılacağı üzere birinci bileşene ait özdeğer 7.251 iken, ikinci bileşene ait özdeğer 1.393, üçüncü bileşene ait özdeğer 1.192, dördüncü bileşene ait özdeğer 1.073 ve beşinci bileşene ait özdeğer 1.023 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu sonuçlar Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin tek boyutlu olduğuna işaret etmektedir. Tablo III'de her maddenin madde-test korelasyonlarına ilişkin sonuçlar verilmiştir.

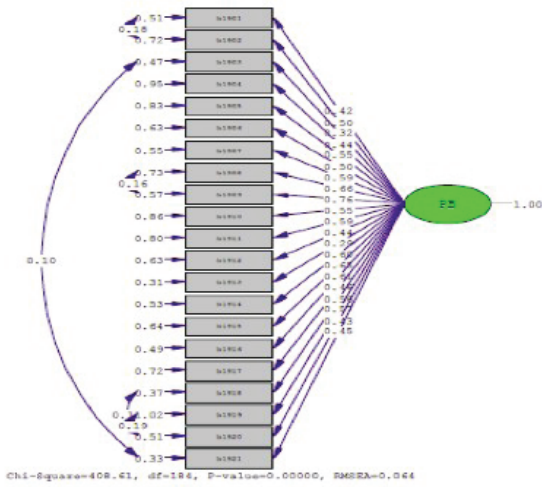
Madde No	Madde-Test Korelasyonu
Madde 01	,485
Madde 02	,507
Madde 03	,404
Madde 04	,401
Madde 05	,505
Madde 06	,519
Madde 07	,571
Madde 08	,596
Madde 09	,685
Madde 10	,493
Madde 11	,534
Madde 12	,459
Madde 13	,426
Madde 14	,580
Madde 15	,595
Madde 16	,599
Madde 17	,459
Madde 18	,633
Madde 19	,479
Madde 20	,510
Madde 21	,587

Tablo III incelendiğinde Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nde yer alan her bir maddenin oldukça yüksek madde-ölçek korelasyonu olduğu görülmektedir. Envanter için en düşük madde-ölçek korelasyonunun 0.401 ile dördüncü maddede ve en yüksek ise 0.685 ile dokuzuncu maddede olduğu anlaşılmaktadır. Envanterin toplam varyansın açıklanma yüzdesinin yüksekliği Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin ölçmek istediği yapıyı ölçebildiğini gösterdiğinden dolayı geçerlidir.



Doğrulayıcı faktör analizi ile model-veri uyumuna ilişkin hesaplanan istatistiklerden en sık kullanılanları Ki-kare ( $\chi^2$ ),  $\chi^2$ /sd, RMSEA, RMR, GFI ve AGFI'dir. Hesaplanan  $\chi^2$ /df oranının 5'ten küçük olması, GFI ve AGFI değerlerinin 0.90 dan yüksek olması, RMR and RMSEA değerlerinin ise 0.05 dan düşük çıkması, model-veri uyumunu göstermektedir (17-18). Bununla birlikte, GFI'nin 0.85'ten, AGFI'nin 0.80'den büyük çıkması, RMR ve RMSEA değerlerinin 0.10'dan düşük çıkması, model veri uyumu için kabul edilebilir alt sınırlar olarak kabul edilmektedir (19-21).

Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin geçerlik çalışması için yapılan doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen diyagram Şekil 1'de verilmiştir.



Şekil 1. Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin Sorularına Uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı

Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarının uyumuna ilişkin istatistikler Tablo III'te verilmiştir.

Tablo III. Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin Uyum İyiliği Testlerine (Goodness-of-Fit Indices) ilişkin değerler

Uyum İyiliği Testlerine İlişkin Değerler	Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri
Chi-Square	390,06
DF	184
P-Value	P < .05
CFI	0,97
NFI	0,94
AGFI	0,85
IFI	0,97
SRMR	0,053
RMSEA	0,064
90% C.I RMSEA	0,056-0,073

Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'nin kuramsal yapısına ilişkin kurulan model Şekil 1'de görülmektedir. Kurulan bu modelin uygunluğuna ilişkin yapılan doğrulayıcı faktör analizinden (Confirmatory Factor Analysis) elde edilen uyum indeks sonuçlarına göre, model ve veri arasındaki uyum yüksektir. İyi bir uyum indeksi olmayan Ki-kare değeri manidar bulunmuştur; ancak bu durum modeldeki parametre fazla olduğundan beklenen bir durumdur. Ki-kare değerinin serbestlik derecesine olan bağımlılığını düzeltmek için bu değer serbestlik derecesine bölüldüğünde, elde edilen sonuç model-veri uyumuna işaret etmektedir. Buna ek olarak yine model-veri uyumu göstergelerinden olan CFI (0.97), NFI (0.94), AGFI (0.85) değerleri model ve veri uyumunu göstermektedir. Ayrıca, örneklemeden bağımsız olarak SRMR değerinin olasılığını veren uyum indeksi IFI değeri 0.97 çıktığından, model-veri uyumunun uygun olduğu yorumu yapılabilir. Modelin standartlaştırılmış hatalarına ilişkin model uyumunu veren SRMR değerinin 0.08'den küçük (22) olması da modelle veri uyumunun güçlü bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca RMSEA değerinin % 90 olasılıklı güven aralığının 0.056-0.073 olması, model-veri uyumunun yüksek olduğunu göstermektedir. Model - veri uyumuna ilişkin değerlerin tamamı dikkate alındığında, kurulan modelin veriyle mükemmel yakın uyum verdiği, bu nedenle Envanterin yapısal geçerliğe sahip olduğu söylenebilir. Envanteri oluşturan maddelerin Doğum Öncesi Bağlanma örtük değişkenini ölçebildiği kabul edilebilir görülmektedir.

## Sonuç

Doğum Öncesi Bağlanma Envanteri'ni oluşturan maddelerin istendik özelliklerde olması, Envanterin güvenilirliğinin ve geçerliğinin yüksek olması, özelliklerinin orijinal haliyle benzerlik göstermesi, bu Envanterin Türkçe formunun Türkiye'de doğum öncesi bağlanma düzeyini belirlemede kullanılabileceğini göstermektedir.

## Kaynaklar

1. Gander MJ, Gardiner HW. Çocuk ve Ergen Gelişimi. (Çev. B. Onur). 5. baskı Ankara: İmge Kitabevi; 2004.
2. Hazan C, Shaver PR. Attachment and an organizational framework for research on closerelationships, Psychological Inquiry 1994; 51-22.
3. Lopez FG, Brennan, KA. Dynamic processes underlying adult attachment organization: Toward an attachment theoretical perspective on the healthy and effective self. Journal of Counseling Psychology 2000; 47, 283-300.
4. Knox J. The relevance of attachment theory to a contemporary Jungian view of internal world: internal working models, implicit memory and internal objects. Journal of Analytical Psychology 1999; 44, 511-30.
5. Ainsworth, S., Blehar C., Waters, E. ve ark. Patterns of attachment: a psychological study of the strange situation. Hillsdale NJ: Lawrence Erlbaum; 1978.
6. Ryan O. Attachment Relationships: Nurturing Healthy Bonds. Chicago IL: Learning Seed; 2010.

7. Armstrong D. Emotional distress and prenatal attachment in pregnancy after perinatal loss. *J Nurs Scholarship* 2004;34(4):339-45.
8. Canella BL. Maternal-fetal attachment: an integrative review *J Adv Nurs* 2005;50(1):60-8.
9. Brandon AR, Pitts S, Denton WH, Stringer CA, Evans HM. A history of the theory of prenatal attachment. *J Prenat Perinat Psychol Health* 2009; 23(4): 201–22.
10. Eswi A, Khalil A. Prenatal Attachment and Fetal Health Locus of Control among Low Risk and High Risk Pregnant Women *World Applied Sciences Journal*; 2012; 18 (4): 462-71.
11. Muller ME. Development of the prenatal attachment inventory *W.J.N.R* 1993; 15, 199-215.
12. Gau ML, Lee TY. Construct validity of the prenatal attachment inventory: a confirmatory factor analysis approach *J Nurs Res* 2003; 11(3):177-87.
13. Della Vedova AM, Dabrassi F, Imbasciati A. Assessing prenatal attachment in a sample of Italian women. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 2008; 26 (2): 86-98.
14. Jurgens MA, Levy-Rueff M, Goffinet F, Golse B, Beauquier-Macotta B. Psychometric properties of the French version of the prenatal attachment inventory in 112 pregnant women *Encephale* 2010; 36(3):219-25.
15. Edhborg M, Nasreen HE, Kabir ZN. Impact of postpartum depressive and anxiety symptoms on mothers' emotional tie to their infants 2–3 months postpartum: a population-based study from rural Bangladesh. *Archives of Women's Mental Health* 2011; 14(4):307-16.
16. Lord FM. Applications of Item Response Theory to Practical Testing Problems. New Jersey: Lawrence Erlbaum: 1980.
17. Jöreskog KG, Sörbom D. LISREL 8: Structural Equation Modeling With the Simplis Command Language. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers: 1993.
18. Marsh HW, Hocevar D. A new more powerful approach to multitrait multi method analyses: application of second-order confirmatory factor analysis. *J Appl Psychol* 1988; 73 107-17.
19. Anderson JC, Gerbing DW. The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. *Psychometrika* 1984; 49, 155-173.
20. Cole DA. Utility of confirmatory factor analysis in test validation research. *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 1987; 55, 1019-1031.
21. Marsh HW, Balla JR, McDonald RP. Goodness-of-fit indexes in confirmatory factor analysis: the effect of sample size. *Psychological Bulletin* 1988; 103, 391-410.
22. Hu LT, Bentler PM. Cut-off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling* 1999; 6, 1-55

**Sorumlu yazar**

Prof. Dr. Veli DUYAN  
Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü  
Şükriye mah. Plevne cad. No: 5 Aktaş kavşağı Altındağ / ANKARA

Tel. 0533 317 90 52

E-mail: duyanveli@yahoo.com